OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Asiantuntijalausunto

Demokratia- ja julkisoikeusosasto
EU-oikeus ja tietosuoja
Lainsäädäntöneuvos Liisa Leppävirta

14.10.2024

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Oikeusministeriön lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi Ilmatieteen laitoksesta annetun lain 1 ja 2 §:n sekä puolustusvoimista annetun lain 11 §:n muuttamisesta (HE 167/2024 vp)

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt oikeusministeriön lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi Ilmatieteen laitoksesta annetun lain 1 ja 2 §:n sekä puolustusvoimista annetun lain 11 §:n muuttamisesta. Oikeusministeriö on antanut esityksestä sen valmisteluvaiheessa lausunnon, missä kiinnitti huomiota erityisesti esitykseen sisältyvän tiedonluovutussäännöksen muotoiluun ja tiedonluovutussäännöksiin liittyvien säätämisjärjestysperustelujen puuttumiseen. Oikeusministeriö esittää tiedonluovutussäännöksestä vielä seuraavat huomiot.

Ilmatieteen laitoksesta annetun lain 2 §:n 4 momentissa säädettäisiin uudesta tiedonsaantioikeudesta. Momentin mukaan Ilmatieteen laitoksella, Puolustusvoimilla, Maanmittauslaitoksella ja Liikenne- ja viestintävirastolla on salassapitosäännösten ja muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa pyynnöstä tai oma-aloitteisesti laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamisen yhteydessä saamansa tai laatimansa avaruustilanteeseen liittyvä asiakirja ja ilmaista salassa pidettävä, avaruustilanteeseen liittyvä tieto toisilleen, jos se on niille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämätöntä. Tiedonsaantioikeussäännös jää väljäksi perustuslakivaliokunnan salassa pidettävän tiedon luovuttamista koskevan vakiintuneen lausuntokäytännön valossa (esim. PeVL 7/2016 vp). Tiedonsaantioikeus on sinänsä asianmukaisesti sidottu laissa säädettyjen tehtävien hoitamisen kannalta välttämättömiin tietoihin, mutta tiedonsaantioikeus jää väljäksi, koska pykälässä mainittujen viranomaisten tehtävistä säädetään useissa laeissa eikä iso osa kyseisten viranomaisten tehtävistä liity lainkaan avaruustilanteisiin. Myös pykälässä käytetty muotoilu ”avaruustilanteeseen liittyvä tieto tai asiakirja” jää hyvin epämääräiseksi. Momentissa on myös tarpeetonta toistoa.

Postiosoite Postadress	Käyntiosoite Besöksadress	Puhelin Telefon	Faksi Fax	S-posti, internet E-post, internet
Oikeusministeriö PL 25 FI-00023 Valtioneuvosto Finland	Meritullinkatu 10 00170 Helsinki Finland	0295 16001 Internat. +358 295 16001	09 160 67730 Internat. +358 9 160 67730	kirjaamo.om@gov.fi www.oikeusministerio.fi www.justitieministeriet.fi

Valiokuntakäsittelyssä momenttia tulisi pyrkiä täsmentämään ja selkeyttämään. Teknisesti momenttia olisi mahdollista selkeyttää esimerkiksi seuraavalla muotoilulla: ”Ilmatieteen laitoksella, Puolustusvoimilla, Maanmittauslaitoksella ja Liikenne- ja viestintävirastolla on salassapitosäännösten ja muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa toisilleen avaruustilanteeseen liittyvää tietoa, joka on välttämätöntä edellä mainituille viranomaisille laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Tiedot voidaan luovuttaa toisen viranomaisen pyynnöstä tai oma-aloitteisesti.”.

Tällöinkin tiedonsaantioikeus jää verrattain väljäksi, koska momentissa mainittujen viranomaisten laissa säädetyt tehtävät ovat hyvin monenlaisia. Valiokuntakäsittelyssä tulisi arvioida, onko tiedonsaantioikeutta mahdollista täsmentää vielä sisällöllisesti esimerkiksi siten, että momentissa täsmennettäisiin laissa säädettyjä tehtäviä jollakin määrittelyllä, kuten ”[…], joka on välttämätöntä edellä mainituille viranomaisille niiden avaruustilanteisiin liittyvien laissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten.”